

Věčná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník IV. - Číslo 41

V Začátku dne 28. října 1949

Cena 3 Kčs

Lživé zbraně našich nepřátel

Očekávali jsme, že socialistické budování našeho lidově demokratického řádu bude na straně západního imperialismu provázáno nepřátelskou kampaní v tisku a v rozhlase. Byli jsme na to připraveni, protože s hlediska této nám nepřátelské strany jde u nás o velkou věc: o převládající důkaz, že kapitalistický řád je možné a nutné nahradit řádem jiným, řádem socialistickým, který jednou provždy odstraní základy kapitalistické, prohlédne morálky — vykořisťování člověka člověkem.

A nejen to. Jsme zemí nejbližší položenou ke kapitalistickému západu, zemí velmi vyspělého průmyslu, výroby a lidově vzdělanosti. Proto úspěchy našeho socialistického budování jsou tu příliš viditelné a namnoze i výstražné pro ty, kteří všemi prostředky své moci udržují pracující vrstvy lidu na západě v šalebné představě, že jen kapitalistický řád je schopný vyvést svět z krise, v nichž se západní imperialismus nyní ocitl.

Odtud přímo zuřivě nepřátelská kampaně zahraničního tisku a rozhlasu proti nám, jak jsme ji zažili v poslední době. Kapitalistický tisk západu všech odstínů vymýšlí si zprávy o tom, jak se u nás katastrofálně snižuje životní úroveň, jak prý se zhoršilo naše zásobování, že došlo k snížení reálné hodnoty mezd, zatím co ceny byly zvýšeny, jak průmyslová výroba poklesla a zkrachovala naše zemědělská politika a že stojíme prý před katastrofou, řítíme se do krise a podobně.

O těchto nesmyslných zvěstech se dovídá náš pracující lid a má možnost srovnávat tyto vyložené lži se skutečností. A jaká je naše skutečnost? Je doložena nespornými úspěchy v plnění pětiletého plánu v prvních devíti měsících, které se zvláště prolikavě projeví ve vzrůstu životní úrovně našeho lidu. Proti této skutečnosti, kterou si může u nás každý ověřit, nic nemohou zmocit za vlasů přitazené lži světových imperialistů, kteří jsou na konci se všemi svými ozdravujícími injekcemi, jimiž se pokoušeli zachránit odumírající kapitalistický řád.

S našimi imperialistickými nepřáteli musí být opravdu zle, když jsou po krachu všech předchozích kampaní proti nám nuceni používat i nejhlupejších výmyslů a lží, aby před vlastním lidem zakryli fakta svých vlastních zkušeností, jak se projevují ve stále vzrůstající krise, v zbídačení nejširších vrstev pracujícího lidu, v americké „pomoci“, která je vlastně strůjem nezaměstnanosti.

Učtujeme s minulostí

Při loňských oslavách třicátého výročí vzniku Československé republiky jsme dělali důkladnou bilanci těch prvých třiceti let našeho státu a mohli bychom tedy klidně udělati tečku za touto naší nedávnou minulostí. Avšak den 28. října byl uzákoněn jako památný den našich obou národů, aby současným i potomstvu vždy připomínal, že 28. října 1918 se zrodil samostatný československý stát. A tak nám zůstane den 28. října provždy připomínkou splněných i nesplněných nadějí v součtu šťastných, méně šťastných a přemutných let, jež po něm následovaly. V roce 1918 ožili po stáletích poroby Češi a Slovinci v samostatné republice Československé. Základy československého státu byly již tehdy stmeleny krví a nezměrnými oběťmi ruského proletariátu. Ruský proletariát v boji za svobodu člověka bojoval také o národní svobodu naší. Když 28. října 1918 se zhroutil rakousko-uherská monarchie a tím také padl poslední pilíř feudální střední Evropy, zdálo se, že i její kapitalistické dny jsou sečteny. Vítězství Lenina a ruské bolševické strany v roce 1917 otevíralo bránu k nástupnímu prostorům i naší dělnické třídě. Na dosah ruky před československým lidem byl nejenom stát národně osvobozený, ale i stát uvnitř svobodný, stát socialistický. Trvalo to však plyných 30 let, než mohl československý lid uskutečnit to, co měl r. 1918 takřka na dosah ruky. Ale nebylo by pro nás slavného loňského 28. října ani letošního, kdyby nebylo vítězství Lenina a bolševické strany v r. 1917, kdyby nebylo vítězství Stalina a sovětského lidu ve Velké vlastenecké válce.

Není proto náhodou, že letošní 28. říjen je předznamenán velikými oslavami dnů československo - sovětského přátelství, které budou zahájeny již 2. listopadu t. r. Vzpomínka na 28. říjen 1918

v nás oživuje jasnou pravdu, že bez Velké říjnové revoluce by nebyl vznikl samostatný československý stát a bez vítězného Sovětského svazu by nebylo lidově demokratického Československa ani naší cesty k socialismu. Toto spojení osudu československého lidu s bratrským Svazem sovětských socialistických republik je nejšťastnější, nejhlubší a nejosudovější skutečností a ve své věrnosti znamená pro budoucnost štěstí a blahobyt všemu pracujícímu lidu v naší zemi a pro celý svět zajištění trvalého míru.

Loňského roku se Československá republika ve svém 30. roce trvání jednoznačně a navždy rozhodla pro socialismus. Učtujeme-li dnes s minulostí, připomínáme si znovu, že svoboda národa a státu z r. 1918 je taktó znásobena v r. 1948 ke své úplnosti svobodou našeho pracujícího lidu. Prvních 30 let našeho státu bylo loni v den 28. října uzavřeno parlamentem odhlasováním pětiletého plánu. Po 30 letech tvrdých třídních bojů se po únorovém vítězství nad čs. buržoasií dává pod vedením svého presidenta Klementa Gottwalda dělnická třída na pochod k socialismu. Otevírá si se jí konečně daleké obzory šťastné budoucnosti a splnění pětiletého hospodářského plánu je jen první její etapou. Proto také letošní 28. říjen bude místo svátečního klidu oslavou prací. Letošní oslavy 28. října budou tedy ve znamení zvýšeného úsilí o splnění prvního roku pětiletého plánu do II. všeodborového sjezdu. Toto úsilí se projevuje v rozšíření socialistického soutěžení a údernického hnutí. Vzpomínáme-li dnes vzniku Československého státu a minulosti poznamenané 28. říjny uplynulých let, činíme tak proto, aby pronikavě vznikly perspektivy, které se nám otevírají na naší cestě k socialismu, kdy každý dělník je hospodářem ve svém podniku a každý zaměstnanec na svém pracovišti.

bídy, stávek a hladu v kapitalistické Evropě. Strach, který zachvátil imperialisty, nenávistně sledující úspěchy našeho socialistického budování, rozhodl o obsahu lží, jimiž měla být zastřena pravda o Československu. Náš lid to dobře pochopil, neboť nelze mu ani seberafinovanějším znůsobem namluvit že je u

nás hlad, pokles výroby a mezd, když právě před několika týdny opět sklízel výsledky usilovné práce ve formě uvolnění nejdůležitějších potřeb a v podstatném snížení cen zboží na volném trhu. Proto i v tomto případě se znova potvrdilo staré přísloví, že lež má krátké nohy.

Úprava majetkových poměrů v pohraničí

Osídlovací úřad, Fond národní obnovy a Národní pozemkový fond dokončují v poslední době práce spojené s úpravou majetkových poměrů v pohraničí. Je to zejména převádění živnosti, rodinných domků a zemědělských usedlostí do vlastnictví. Přiděl zkonfiskované zemědělské půdy v pohraničí do majetku nových uchazečů slovanské národnosti byl důležitou součástí naší druhé pozemkové reformy. Nebyl to úkol lehký, neboť spolu s velkým přesunem obyvatelstva bylo nutno provést reorganizaci českého zemědělství, jeho přeorientování na rozšířenou výrobu živočišnou. Přitom bylo třeba přihlídnouti ke geonomickým poměrům. Proto půda, jež se svým složením nebo klimatickou plochou nehodila k racionální zemědělské výrobě, byla určena jednak k zalesnění, jednak pro pastvinářské oblasti. Tím byl rozsah zemědělské půdy přizpůsoben zmenšenému počtu zemědělců s ohledem na předpokládanou a stupňovanou industrialisaci. Zároveň šlo o to, aby z rozdrobených zemědělských závdků byly vytvořeny usedlosti o průměrné výměře 10 až 12 ha jako nový a pro tyto oblasti vhodný typ středního soběstačného zemědělského závodu.

Je přirozené, že rozsáhlá výměna obyvatelstva v pohraničních krajích spolu se změnou struktury a výrobního zaměření přinesla určité obtíže, se kterými se musili noví osídlenci vyrovnávat. Překážky o obtíže jsou však podle socialistické zásady k tomu, aby se překonávaly. Proto určitá fluktuace zemědělských osidlenec, která se v prvním období osídlování objevovala a místy dosud objevuje, je v podstatě zjev nezdravý a neodůvodněný. Je sice pravda, že ne všichni osídlenci ujmali se zemědělské půdy v pohraničí s dostatkem přeběžných odborných znalostí a zkušeností, což vysvětluje hlavní zdroj potíží. Mají však dostatečnou příležitost tento nedostatek odstranit a svoje odborné znalosti doplnit. Ostatně dnešní zemědělská výroba vyžaduje, aby praktický zemědělec zůstal ve stálém styku s novodobými vědeckými poznatky. Ty tam jsou doby, kdy bylo možno žít výhradně z tradice předávané s otce na syna a ze syna na vnuka. Dnes platí pro zemědělce stejně jako pro pracovníky ostatních oborů heslo, které razil prezident republiky Klement Gottwald: „Učit se, učit!“ Moderní agrobiologie otvírá zemědělské výrobě daleké výhledy k novým, netušeným úspěchům. Zemědělství bylo odevládáno pracovním oborem, v němž Slované dovedli vyniknout. Není proto náhoda, že průkopníci přímo převratných agrobiologických poznatků nové doby jsou sovětský badatel Mičurin a Lysenko a že Sovětský svaz dosáhl praktickým uplatněním těchto výzkumů nejpronikavějších úspěchů. Nechceme-li zůstat pozadu v tomto svěžím proudu rozvoje zemědělské výroby, je třeba, aby výsledky vědeckého bádní pronikaly do zemědělské praxe a staly se majetkem všech pracovníků ra půdě. Naše lidové zemědělské školství dává k tomu plnou příležitost. Bylo by neodpustitelnou chybou našich zemědělských osidlenec v pohraničí, kdyby této příležitosti k nabytí odborných znalostí nevyužili, ještě větší chybou by však bylo, kdyby z nedostatku zájmu dopustili, aby tuto příležitost

Úkolem je — učit se

Také tento krásný charakter má socialismus: člověk se musí neustále učit a zdokonalovat. Nevystačíme už s nabytými vědomostmi, pokud je soustavně nerozšiřujeme. Neboť život a události by nás předstihly, zůstali bychom pozadu. Není nic lidštějšího, než být lepším, rozumět vývoji společnosti, neustrnout na jednom místě. Růst ze spojení teorie a praxe a z jejich vzájemného působení na sebe. To však pro nás především znamená: učit se. V květnu r. 1928 řekl Stalin sovětské mládeži několik cenných slov. „Abychom stavěli, musíme znát, musíme ovládnout vědu. Abychom znali, musíme se učit. Vyrvali a trpělivě se učít. Učit se od každého, od nepřátel i přátel a obzvláště od nepřátel.“

Kdykoliv se mluví o učení, o vzdělávání, má se na mysli hlavně kniha. Dobrá kniha obsahuje sumu zkušeností, k nimž lidé před námi nebo současníci dospěli po velmi zodpovědné, namáhavé a konkrétní práci. My bychom i bez takové knihy mohli získat potřebné znalosti, jenomže kniha usnadňuje a zrychluje náš duševní a pracovní růst. Proto má takový význam dnes, při uskutečňování socialismu, v přítelce.

Co číst? Všechno. To slůvko má dvojitý smysl. Buď číst opravdu všechno, na co přijdeme, anebo číst všechno s určitým záměrem, výběrem a systematickostí. To druhé je skutečně správné. Znáte dost lidí, kteří mnoho čtou. A přece u některých shledáváte, že mnoho nevědí. Ono číst ještě není všechno. Číst jen pro zábavu, pro krásný večer, protože se mi to líbí. Nejdůležitější je vědět, proč čtu, proč studuji a kam se chci myšlenkově dostat. Jestliže čtu všechno, pak čtu proto, abych se vyznal v otázkách a životních jevech v jejich nejrůznějších formách, pak ale musím číst pozorně a kriticky, musím o názorech uvažovat a umět je využít ke svému prospěchu. Jsme tedy u další otázky: Jak tedy mám číst?

Někdo čte pomalu, někdo rychle. Tady není pravidla. Dobré je dělat si výpisky z knih, které nevlastním, a v knížkách, které mám, barevnou tužkou podtrhávat si myšlenky a ty nejdůležitější části, které jsou jádrem tematu. Protože za čas docela určitě se k nim budu vracet, abych názor konfrontoval s životní praxí, nově si je ověřil, oživil a „upřesnil“. Mám-li správně pochopit geometrii, musím si nadskutečně umět představit. Stejně je tomu při četbě. I zde si musím umět nějak přiblížit složitě myšlenky a otázky, mám-li je snáz, rychle a přesně pochopit. Protože všechno v životě má svou přičinnost a nic není jen tak, samoúčelné, jak to bývá v umění, budu si složitě problémy převádět do života, na denní drobnosti a samozřejmosti, neboť naleznou tu velmi často přesvědčivé vysvětlení faktů zdánlivě ne složitějších. Tohle není předpis, má to být jen návod k přemýšlení pro

zameškaly jejich děti. Neboť vzrůstající uvědomění a odborné vzdělání zemědělců v pohraničí umožní překonat počáteční obtíže, otevře cestu k plnému rozvoji vzrůstu produktivity a výnosnosti zemědělské práce.

každého čtenáře, který chce četbou získávat pro život.

Ne každý člověk dovede překonat, nebo lépe, rozšířit své záliby. Někdo miluje historické romány, jiný prózu se současnou tematikou, někdo čte rád politickou literaturu, jiný zase poesii. Člověk může mít svůj oblíbený druh literatury, ale nemůže mít jen to. Vždyť ani stále stejným krokem po ulicích nechoďme, nemáme také vždy výběrnou náladu. Při výběru knih měli bychom se omezovat?

Nedostatek času, nedostatek peněz. To budou asi hlavní výtky, mluvíme-li o četbě. Z novin se dovídáme, jak ti a ti lidé přišli na to, že za hodnou mnohou udělat více výrobků než dosud. Vyměříme si příklad! Dosáhli toho, že zdokonalili svou práci, že hlouběji se naučili se správně vládnout časem. V soukromí to nedokážeme? Ani nedostatek peněz není překážkou. Víme o mnoha knihovnách: městských, soukromých, závodních, státních...

Nedlouho po Velké říjnové revoluci měl Lenin významný projev na všeruském sjezdu Komsomolu. Tehdy řekl: „Úkolem je — učit se.“ Pro nás jsou tato slova dnes nesmírně důležitá. Provdáme revoluci, nově utváříme politickou, sociální a hospodářskou strukturu našeho státu. A s tím i sebe nutně měníme, přetváříme a vychováváme pro novou naši skutečnost. Je na nás, abychom se uměli dobře učit, abychom rychleji zvládli své úkoly a mohli obklopit sebe a příští generace takovým životem, který umožní nás a jejich rodiny, silný a trvalý rozkvět opravdového lidství. Uvažujme, co všechno k tomu musíme podniknout. A uvidíme, že se každý z nás musí zamýšlet nad svou četbou. Obrana lidu

Praktikanti v zubních ambulatoriích ONP

Ve snaze zajistit pro budoucnost odborně vycvičené laboranty pro zubní ambulatoria národního pojištění, dal Ústřední národní pojišťovna souhlas tomu, aby v zubních ambulatoriích ONP národních pojišťoven byli zaměstnáváni praktikanti nebo praktikantky. Za zubní praktikanty budou přijímáni okresními národními pojišťovnami chlapci a dívky ve stáří 16—18 let. Po uplynutí tříleté praktikantské doby bude jim vydáno potvrzení, jež bude uznáváno všemi okresními národními složkami Ústřední národní pojišťovny jako doklad o odborném výcviku zubního laboranta. Mladší uchazeči ve věku 14—15 let budou odkázáni na vstup do odborné 4leté školy pro výcvik zubních laborantů v Praze nebo v Brně, Olomouci, Plzni, Litoměřicích, Ústí nad Labem, Slavě. Všichni zubní praktikanti ONP budou později pravděpodobně ještě povoláni ke školení v odborných kurzech trvající až šestiměsíčních. Ústřední národní pojišťovna současně upravila po schválení ministerstvem práce a sociální politiky honorování zubních praktikantů.

Zprávy svazu

Říjnové a listopadové oslavy v Zatci
Oslavy 28. října jsou toho roku přeloženy na den 30. října 1949 a začínají v 9.30 na náměstí. Sraz je v 8.30 v Komenského aleji. Po slavnosti následuje slavnostní defilé voj. útvaru.

Dne 2. listopadu 1949 je v 19 hod. v městském divadle slavnostní zahájení Čes.-sovětského přátelství. Po proslověch bude předveden hodnotný kulturní pořad.

32. výročí Velké říjnové revoluce bude oslaveno v neděli dne 6. listopadu 1949. V 9.30 hod. je sraz v Komenského aleji. Odtud se půjde s hudbou na náměstí, kde o 10. hod. bude zahájena slavnost, na níž promluví posl. NS s. Hasík.

K přihláškám o odklad splátek Národnímú pozemkovému fondu za přidělené v ČSR zemědělské usedlosti, které zasíláte Svazu Čechů z Volyně, přikládejte známky na event. odpověď.

Upozornění. Při překročení státních hranic u Copu 5. července 1946 sovětské pohraniční úřady zadržely některé věci reemigrantů z SSSR S. Pabianové, L. Binové, A. Rackovi na kvitance č. 539 a 543. Zadáme, aby dotyčné osoby ihned předložily uvedené kvitance našemu pražskému zástupci škpt. Kozákovi za účelem vrácení zadržovaných věcí. Záležitost spěchá a proto prosíme čtenáře VS, kteří znají výše uvedené osoby, aby je na tuto výzvu upozornili.

Nábor žen do služeb drah pokračuje
Železniční služebny přijmou okamžitě určitý počet žen k doplnění některých služebních oddělení.

Ženy mohou si vybrat podle svých přirozených vloh a nadání službu průvodčích vlaků, zapisovatelů vozů, strážníků trati, čističek nebo mohou být umístěny ve službě udrzovací a staniční u služeben na trati Praha — Česká Třebová, Praha — Kralupy n. Vlt. — Slaný, Praha — Beroun, Praha — Všetaty a Praha — Havlíčkův Brod. Uchazečky ve stáří od osmnácti do třicetipět let mají možnost získati trvalé zaměstnání. Uchazečky mladší osmnácti let, po odbyté školní povinnosti, mohou být zaměstnány ve službě skladištní, staniční, stavební udrzovací a v závodních stravovacích.

Při hláškách přijímá osobní oddělení provozního ředitelství ČSD, n. p., Praha II, Florenc 25, nebo přednosta každé větší železniční služebny.

Níže uvedené osoby nechť co nejrychleji oznámí své adresy SČZV:

Věra Kozáková z Boremla, okr. Demětovka,
Antonín Kendík ze Senkevičovy,
Marie Boučková ze Žitoměru,
Věra Bohuslavová z Mrvenné, okr. Zdobunov,
Josef Šimsa z Varkovič, okr. Dubno,
Adolf Elchart ze Smorgvy, o. Rovno.

Pátrá se po místě pobytu Vladimíra Hozáka, který byl kolonistou v osadě Selenština, Žitomírský Újezd, pošta Čerňachov, SSSR. Krajany, kteří by něco věděli o jeho osudu, žádáme, aby to oznámili na adresu p. Karla Spaňhela, soustružníka, Lukoveček čp. 79, pošta Frýšták u Holešova.

Budujeme sociální fond

Na svatbě Antonína Šmída z Velomyšle vsi se sl. Marií Klabanovou z Chomutova bylo vybráno na podnět Konstantina Klabana a Karla Raška 1150 Kčs na soc. fond. — Děkujeme štědrým dárčům a novomanželům přejeme hodně radosti na společné cestě.

Hlíčka volyňských záložníků

Pražská odbočka SČZV vzpomněla 5. výročí bojů o Duklu

V rámci celostátních oslav 5. výročí vítězných bojů u Dukly, které zvláště okázale byly provedeny v Praze, vzpomněla též pražská odbočka SČV vzpomínkovou slavností dne 9. 10. t. r. v místnosti kavárny Mánes v Praze této historické události.

Dopoledne se shromáždili pozvaní hosté, mezi nimiž byli: zástupce Čs. ústavu zahraničního redaktor Fr. Pakosta, zástupce Sdružení zahraničních Čechů místopředseda Jan Řeřicha, zástupce SČZV ústředí v Zatci škpt. Ing. J. Kozák a dělnický lidový umělecký soubor volyňských Čechů, skupina „Žitomír“ s jeho dirigentem br. Jar. Svobodou, která v předvečer celostátních oslav vystoupila ve velkém sále pražské Lucerny v pásmu nazvaném „Od vítězství k vítězství“ a zazpívala několik ruských a ukrajinských písní, sklídívše obrovský úspěch. Kromě uvedených zúčastnilo se schůze mnoho jiných hostů a našich členů-krajanů.

Vzpomínkovou schůzi zahájil br. předseda naší odbočky Ing. T. Holubovč, který srdečnými slovy uvítal přítomné, oznámil, že schůze byla řádně usresena výborem, řádně svolána a přísušným dozorcím orgánům oznámena. Na schůzi byli pozváni zástupci ČUZ, KAV NF, MNO, SZČ a ústředí SČZV v Zatci. Pietní minu-

tu ticha bylo vzpomenuo všech našich drahých padlých u Dukly a v druhé světové válce.

Bratr předseda ve své další řeči uvedl mimo jiné toto: „Minulého týdne i dnešního dne celý náš národ zúčastňuje se důstojným způsobem oslav jedné z nejvýznamnějších událostí v dějinách republiky, a to překročení československých hranic v Dukelském průsmyku vítěznými vojsky sovětskými a československými. A to byl začátek osvobození naší vlasti od německé okupace a teroru. Mně, jako civilistovi, nepřísluší hovořit o těchto významných, rozhodujících a krvavých bojích, jež vešly v dějiny pod jménem „Dukelské operace“, o vojenských událostech, jež se sebehly od 8. září do 6. října 1944, kdy první voják I. čs. armádního sboru v SSSR vztyčil státní vlajku u památného pohraničního sloupu č. 114-4. Tyto události, průběh a těžkosti bojů a význam vítězství Vám vyloží odborníci vojáci, přími účastníci velké bitvy. Na těchto slavných bojích značnou měrou byli zúčastněni naši krajané z Volyně, kteří vytvořili nadpoloviční většinu I. čs. armádního sboru.“

Vzpomínáme dnes po 5 letech s hlubokou úctou a vděčností na známé i bezejmenné naše bojovníky,

kteří ohněm i mečem za nepředstavitelných utrpení, strádání a obětí bojovali za nás a pro nás, za naše osvobození za svobodu člověka, za samostatnost státu, za lepší budoucnost národa. Vzpomínáme jinochů i starých tátů, kteří s neochvějnou odvahou v srdci a s neumdlévající silou v pažích bok po boku se sovětskými kamarády, s Čechy, Slováky a Ukrajinci zdolávali jednu překážku za druhou, s jediným cílem: zničit Němce, pomstít Český Malín, osvobodit vlast a národ a potrestat zrádce a kolaboranty.

Vzpomínáme žen a dívek, které obětavě a neobajně nebezpečí a nepohodlí válečného života pomáhaly ať ve službách samaritky nebo u telefonického aparátu nebo také u kulometů a děl. Všem těm živým hrdinům od Dukly patří náš dík.

Skláníme se v hlubokém pohnutí a žalu nad navždy ztracenými životy našich drahých krajanů, nad hroby tam v dáli v karpatských lesích, nad ohromným národním hřbitovem v Dukelském průsmyku. Vzpomeňme na jména Hroudy, Valenty, Řeháka a těch bezpočetných mrtvých hrdinů, jimž budí naše vječna pamjat.

Vděčný národ postavil jim důstojný pomník. Připomeňme si slova generála Svobody ze dne 6. října 1947 při slavnostním položení základního kamene: „Nechť pomník, který bude postaven na tomto místě, hlásá národu i budoucím generacím, že naše svoboda, štěstí i život byl vykoupěn jejich krví a obětmi. Střežme celistvost republiky a jednotu národa, mějme se na pozoru před Němci, zůstaňme věrni Sovětskému svazu, demokracii a ideálům, za něž naši velcí hrdinové bojovali a padli.“ A vsukutku pomník, jenž byl postaven vděčným národem, jest symbolem osvobozovacích bojů. Stojí na karpatských hranicích vysoko v horách mohutný a bílý, jako varovný stihlý bílý prst Masarykův. A pokoj našich hrdinů střeží nadživotní jako živý voják z kamene a vzdává k počt zbraň — čest mrtvým bojovníkům. A jest němým svědkem pohnutých projevů, zoufalé bolesti těch, kteří ztratili své milé. Při posvátné památce na naše padlé bojovníky, při vzpomínkách na nadlidské a ohromné oběti žádáme si, aby se již nikdy neopakoval ani Mnichov, ani Dukla, ani Stalingrad a Warszawa, ani Lidice a Český Malín, nikdy více César, ať Ježíš.“

Po projevu bratra předsedy ujal se slova zástupce ČUZ, redaktor Fr. Pakosta, který v krátkém a výstižném projevu vzpomněl národního boje, navazujícího na slavnou tradici husitskou a táboritskou.

Dále pozdravil naši chůzi místopředseda Sdružení zahraničních Čechů Jan Řeřicha, který jménem krajanů, sdružených v jejich organizaci, vzpomněl našich hrdinných bojů u Dukly a řekl, že i oni den před tím

vzpomněli na své členské schůzi památných vítězných bojů a národních hrdinů od Dukly.

Poté se ujal slova škpt. Ing. J. Kozák, který stručně nastínil dějiny čs. vojenských jednotek od jejich založení v SSSR — první samostatné brigády až do vytvoření československého armádního sboru. Velmi podrobně a přehledně vylíčil a na mapě ukázal průběh dukelské operace, zdůraznil neobyčejné těžkosti a oběti, kterými byl vykoupěn průchod Dukelským průsmykem k čs. hranici a vystihl zejména velkou a převážnou účast volyňských Čechů v těchto bojích. Ke konci provolal slávu čs. armádě a jejímu vrchnímu veliteli, prezidentu republiky Klementu Gott-

waldovi, spojenecké polské armádě a sovětské armádě a jejímu vůdci generalissimu Stalinovi.

Před ukončením schůze vystoupil pohostinsky Lidový dělnický umělecký soubor volyňských Čechů, skupina „Žitomír“ pod vedením br. dir. Jar. Svobody a zazpíval několik ruských a ukrajinských písní. Závěrem bratr předseda vyzval přítomné, aby se všichni zúčastnili panychidy v pravoslavném kostele sv. Cyrila a Metoděje v Praze, kterou sloužil sám metropolita exarcha Jejevferij se vším duchovenstvem. Bylo to důstojné ukončení slavných a památných dnů „Dukelské operace“ a zanechalo ve všech hluboký dojem.

J. Mec.

Jeden z mnoha

Ó, matko země volyňské,
vychovalas syny své
ve znamení lásky k vlasti.
Mnoho slzí tě to stálo
a synů tvých krve . . .

— Vstávat, kluci, Fric po nás maká —
vzýval nás hlas našeho strážného místo budičku.

Bylo to 21. října 1944 v lesích u Dukly. Sychravé ráno prosáklé hustou mlhou chladilo podzimní dobou. Sedá mračna se líně pohybovala nad korunami stromů a zdálo se, že svou tíhou by chtěla zničit vše živé na zemi. V té chvíli, když procitl vojín ze spánku, se mu zdálo, že je v této lesní houšti úplně sám, opuštěn vším živým. Než třeskne rána, kulomet vrhčí dávku olova a vojín se vzpomene. Žena, děti, domov — to vše byl jen sen, hned si uvědomuje, že je třeba jít kupředu, bit nepřítel a místo mozolně dlaně matčiny, svírá pevně samopal.

Podobně procitnutí měli i mnozí z nás. Každá jedle, skácený strom, či vykopaný zákop byly dobrým prostředím pro krátký vojínův spanek. Za hlasem strážného začaly se z těchto míst vynořovat postavy našich kluků. Sem tam se ještě někdo protáhne a začíná i obvyklý vojenský humor.

E. M. je bledý a ani známky po jeho obvyklém veselí. Líně se protahuje a jako ve snu balí si mokrou „palátku“, jež mu sloužila jako pokrývka při krátkém spánku.

— Zuby, zuby? — pokřikují naň veselé chlápci.

Matný pohled a nucený úsměv je jim odpovědí.

Třesk miny přerušil další náš hovor. Po noční přestávce začínal zase boj. V nepravidelných intervalech rvaly se v okolí miny. Naše ztráty jsou teď malé. Nepřátelská palba pozbývá přesnosti.

Bylo k desáté, když palba ustala. Byla tedy chvíle k umytí a k rozhlédnutí se po okolí. Jako dar s nebe objevila se náhle v houšti slepice. Nablízku byla polská vesnička. To bylo radostí! Taková návštěva byla vzácná. Jestli si vážně vykračovala a už si kluci objednávali kousek slepičiny. Třeskla rána z „parabely“, slepička hrábla několikrát nohama a už se s ní pospíchalo do hrnce.

Bylo k polední, když se vraceli se svou porcí od kuchaře. Spěchal jsem i já a ke mně se přidružil E. M. Ještě jsme nedošli, když zlověstný sykot rány veštl její blízký dopad. Skočili jsme do vykopaného rovu a v té chvíli se roztrhla na vedlejším stromě. Kus stropiny doletěl k nám a jen slabě udeřil E. M. do podpatku.

— Už na mne zubatá šahá — prohodil sice žertem, ale jeho oči byly smutné.

— Co je s tebou dnes? — ptám se ho.

— Víš, neřekl bych to nikomu, ale tobě . . . Zdál se mi dnes takový hloupý sen. Všechno to svědčilo jako když padnu. Nevěřím na sny, ani smrti se nebojím, ale přece. Kdybychom už byli alespoň na území CSR.

Bylo mi tak nějak divně, jak vojákovi v boji bývá málokdy, ale přece jsem se přemohl a vybil jej, aby vypustil z hlavy sny a šel si raději pro kus stepliči pochoutky.

Je 22. říjen 1944. Na frontě je klid. Pěkný den, teplo, na nebi ani obláček a i na tvářích unavených vojáků se odráží ta krásná podzimního slunečního dne. Ten den jsem přežili beze ztrát.

Stejně tak pěkně začal den druhý. Sem tam třeskla rána, ale nic závažného.

Před polednem jsme se všichni sešli, usedli pod stromy a rozpředla se družná zábava. Padaly vtipy a mezi nimi se proplétaly vzpomínky na domov, na Volyn . . .

Když jsme byli v nejlepší, přerušila naši zábavu spojka ze štábu. Máme přesun do Dukly. Utábořit se máme v severní části města a na další rozkazy čekat na místě.

Rozblácenou a rozbitou cestou, jen na spěch trošku upravenou našimi ženisty, táhneme do Dukly. Před několika dny tato místa ostřelovaly ruské kašuse. Zůstala zde úplná poušť. Země byla rozryta a stromy se podobaly spíše jihoafrickým palmám.

K 17. hod. jsme se dostali na okraj lesa, odkud jsme viděli Duklu jako na dlani. Město je jako po vyměnění, žádný pohyb a žádný život. Další postup nebyl možný, neboť od lesa k městu byl příliš odkrytý terén. Čekáme tedy, až se sešerí a kolem šesté vjíždíme rychlým tempem do Dukly. Míjíme kostel, nějaký statek, uhýbáme do-

prava a pod starým polorozbořeným domem maskujeme auta. Kamarádi se rozběhli po zahradách, aby si natrhali ovoce. Kuchař připravoval večeři a všichni jsme se těšili, že se konečně zase jednou vyspíme pod střechem.

E. M. mi přinesl několik hrušek a žádá mě, abych mu půjčil samopal, že má jít v noci s transportem. Také svob. Hajný si připravuje na cestu jídlo.

V té chvíli slyšíme šest ran vypalovaných na německé straně a vzápětí zlověstný sykot min.

— Kluci! zalehněte, šestihlavňový mínomet! — křikl svob. Hajný a jedině on a já jsme stačili skočit přes cestu a zalehnout pod zděný dům. Ostatní zalehli na místě. V okamžiku nastal silný výbuch a pak slabších pět. Jedna z min explodovala přesně nad našim autem při nárazu na hrušku.

Ohned se vracím ke kamarádům. Ti, kteří ještě před několika minutami se připravovali na splnění svých úkolů, leželi teď bezmocně zaliti krvi. Přiskočil jsem k E. M. Ležel bledý, zasypan větve se stromů a prachem ze silnice, v bezvědomí. Je smrtelně raněn. Zatím co ho kamarádi odnáší do protějšího domu, přicházím k des. Polákovi. Celé tělo má proděravěné střepinami. Na loktech se nadzvedl a prosil, abychom jej dobili.

— Zkouším, a žít stejně nebudu — slabě pronesl a upadl do tratoliště krve.

Rt. Holender má střepinu v břiše, ppor. Kohn je zasažen do hlavy.

Za chvíli jsme raněné ošetřili. E. M. leží na slámě a slabě sténá. Probral se z bezvědomí a slabým posuncem mě volá k sobě.

— Tož, kamaráde, já se s tebou loučím. Říkal jsem ti to. Je válka a každá válka přináší oběti. Škoda jen, že nemohu zemřít ve své rodné zemi. Je už tak blízko! Prosim tě, v kabátě mám adresu manželky. Až zemru, napiš jí to. Kdybys neměl odvalu, sděl to švagrovi, je v brigádě prádelně. A nezapomeň to místo označit křížem. To aby tam mohly manželka a děti položit někdy kytičky.

Des. Polák zatím skončil svůj životní pouť. Jeho věčný úsměv zůstal mu i po smrti.

Za chvíli přijelo sanitní auto a loučíme se s kamarády. E. M. mi znovu říká.

— Tak jsem vlast miloval, těšil jsem se na ni, ale i umírám pro ni rád. Buď tu hodně zdrav a nezapomeň...

To byla jeho poslední slova.

Ještě té noci jsme opustili Duklu. Zase do lesa. Počasí se zhoršilo a začalo pršet.

Ráno jsem dostal zprávu, že můj nejlepší kamarád z fronty, vlastenec a dobrý voják Emil Marek zemřel v polní nemocnici...

*

Napsal jsem těch několik řádků pro Vás, Vy naše volyňské matky. Je to pravdivý příběh jednoho z tisíců Vašich synů, jak umíral za vlast. V moři ciziny jste dovedly vychovat svému národu statné syny, kteří neváhali pro vlast, již nikdy neviděli, i zemřít.

Cest Vám, naše matky, a sláva Vaším padlým synům! B. Jaček.

Dukelské oslavy v Pardubicích byly pořádány ve dnech 4. a 5. října v sále Grandhotelu pěčí místní jednoty SBS a za účasti skupiny volyňských Čechů, členů SBS v Žatci. Tito bratři a sestry v počtu 49 osob, většinou účastníci bojů o Duklu, připravili pro oslavu krásný pořad, jehož středem bylo vzpomínkové pásmo „Za svobodné Československo“. Vystoupení skupiny se setkalo u všech účastníků oslav s mimořádným zájmem a svědčilo o zdatnosti naší větve volyňské, která po dlouhá desetiletí si uchovávala jazyk a zvyky rodné vlasti a v době

národní poroby se bez váhání a s plnou obětavostí zúčastnila společného boje za svobodu. Oslavy byly pořádány ve dnech 4. a 5. t. m. dopoledne pro žactvo všech stupňů pardubických škol a zanechalo v nich silné a nezapomenutelné dojmy. Dne 5. t. m. večer se konala veřejná oslava za přítomnosti zástupců všech složek Národní fronty a armády a za účasti občanstva. Za jednotu SBS učinil projev předseda bratr MUDr. Jičínský. Celá oslava měla velmi vřelý průběh a milí hosté byli po celý večer středem srdečné pozornosti. Hlas revoluce, 26. 10. 49.

Zvyšujeme stavy dobytka a jejich užítkovost

-tmz- Usilovnou prací všeho pracujícího lidu, zejména zemědělců, jsme dospěli k vyhlášení volného prodeje chleba, mlýnských výrobků a bramborů. Trvali však dosud omezení zejména v zásobování masem, tukem, mlékem a jinými živočišnými výrobky. Proto je prvním našim úkolem, abychom zaměřili své úsilí především k tomu, abychom poměrně dobré úrody letošního roku využili v mezích ostatních daných výrobních a dodávkových úkolů především způsobem pro stav výživy nejceňnějším, to jest ke zvyšování a zkvalitnění živočišné výroby.

Stavy hospodářských zvířat namnoze uspokojivě stoupají. Jde o to, aby v tomto správném zaměření naši zemědělské výroby bylo cílevědomě a s plnou odpovědností jednotlivých zemědělců co neúsilovněji pokračováno. Zemědělci, jež jsou s vědomí, co se v zájmu zlepšení zásobování masem a tuky od nich očekává, podpisují dodatkové smlouvy výrobní (formuláře u MNV), jimiž se zavazují zvyšovat stavy hospodářských zvířat a jejich užítkovost (dojivost, nosnost) k 1. 1. 1950 nad původní (úrodní) výrobní smlouvy. Uzavřením dodatkové smlouvy výrobní nevznikají zemědělcům žádné další závazky o dodávce a výkupu.

Je rovněž důležité, aby také nynější vyšší stavy hospodářských zvířat byly podchyceny dodatkovými smlouvami výrobními, neboť skutečný stav stane se tak závazkem, který si zemědělci uloží vůči republice i sobě. Své další výrobní činnosti dají tím nejen správně zaměřeni, ale i jasný plán a cílevědomost.

V některých okresech neprojevili zemědělci dostatečné porozumění pro převzetí konkrétních závazků na zvyšování živočišné výroby. Ve většině okresů uzavírají však rolníci a zvláště zemědělské ženy závazky na zvelebování živočišné výroby a tyto závazky také úspěšně plní.

Zvyšování stavu hospodářských zvířat a jejich užítkovosti je soutěžní záležitostí našich zemědělců. V průmyslu a v některých úsecích veřejného sektoru zemědělského se soutěžní hnutí slibně rozvíjí. Naši rolníci a zemědělské ženy uzavíráním dodatkových smluv výrobních dokazují, že v tomto budovatelském úsilí nechtějí státí stranou.

Povinné odevzdávání vláknité samovazačové příze

JSCZ vyzývá rolníky, aby povinně odevzdávali národnímu podniku Sběrné suroviny zbytky úvazků samovazačové příze sisalové a konopné, zbavované nečistot a příměsí. Odevzdané množství musí dosahovat u zbytků sisalových nejméně 75%, u zbytků konopných 50% váhy samovazačové příze, kterou rolník obdržel na žně v r. 1949. Povinnost odevzdat zbytky příze se vztahuje i na rolníky, kterým sklizeň obilí prováděly státní strojní stanice a vázaly přízi ze svého přidělu. V případě, že by tuto povinnost nesplnili, vystavují se nebezpečí, že budou vyřazeni z přidělu samovazačové příze pro rok 1950.

Domácí porážky ovčího bravu

Ministerstvo výživy rozhodlo výnosem č. j. 3.964-I-B-2/1949, že domácí porážky ovčího bravu se až do dalšího rozhodnutí nezapočítávají na samozásobení masem a tuky. Tímto rozhodnutím byla doplněna poslední věta § 3 vyhlášky ministerstva zemědělství a min. výživy ze dne 28. 1. 1949, o zabíjení a zcižování ovčího bravu č. 295 Ú. 1. I. Zůstává však v platnosti nařízení, že o domácí porážky ovčího bravu musí se předem žádat u příslušného místního národního výboru.

Hovorna redakce

Tři roky Věrné stráže

28. října 1946 vyšlo 1. číslo našeho zájmového týdeníku Věrná stráž. Tři roky plní náš časopis své poslání a bude je plnit dotud, dokud bude třeba s hlediska našich společných zájmů a nevyřešených problémů. Jsme si vědomi jeho významu i důležitosti, jak rovněž nedostatků a chyb, které dle možnosti odstraňujeme a napravujeme. Časopis však nemůže splnit svůj úkol bez náležitosti zájmu, podpory a spolupráce ze řad odběratelů a čtenářů, kteří mají také určité závazky a povinnosti. Voláme proto znovu ke spolupráci na našem společném díle co nejširší okruh naší krajanské čtenářské obce a věříme, že společným úsilím podaří se nám dořešit úspěšně všechny zbývající úkoly.

Ke dnům československo-sovětského přátelství připravuje redakce VS zvláštní číslo. Prosíme nejen všechny naše dosavadní spolupracovníky, ale každého, kdo by k této příležitosti měl co říci, aby nám poslal svůj příspěvek nejpozději do 5. listopadu t. r. Vítány jsou především články psané v ruštině.

Upozornění předplatitelům

Administrace Věrné stráže oznamuje, že z celkové dlužné sumy na předplatném byla dosud zaplacená pouhá třetina a poněvadž se blíží konec roku, věříme, že každý z dosud dlužících předplatitelů dostojí své povinnosti a předplatné do konce roku vyrovná.

Administrace dále upozorňuje, že připravuje do nového roku nové adresy. Prosí proto odběratele, aby jí hlásili změny a opravy adres, t. j. přesídlení, změněné názvy obcí a změny pošt. Dále je třeba doplnit mnchde chybějící čísla popisná a stejně tak — pokud není správně uvedeno — opravit jméno a příjmení, aby nové adresy byly úplné a správné.

Jan Pospíšil:

Známého zvonu hlas když volá ku klekání,
matka když se zpěvem nad kolébku se sklání,
fujary pasáčkovy písnička prostá, tklivá,
jež zní nad ztichlým krajem; když zvolna už se stmívá —
slavičí tlukot jarním když podvečerem mámí
a něčí tichý hlas, tak blízký, tolik známý,
který jsme slyšovali kdysi — snad jenom v snění —
sladký — jak slova lásky, bolný — jak rozloučení.

Je pěvců údělem snad, struny že rozezvučí
tou nejkrásnější písní bolest, jež srdce mučí.
Proto snad svoje srdce, choré a zmučené
láskou a steskem po ní, po vlasti ztracené
do hudby své jsi vložil, by navždy pro ni znělo.
A věz: být v prsou zmlklo, v Tvé písní nezemřelo.
Dnes milovaná vlast Tvá zas volná, v plné síle
dál žije, jako duch Tvůj v Tvém nesmrtelném díle.

Světla

Chopin, zakladatel polské národní hudby

Dne 17. října letošního roku vzpomínal celý pokrokový a kulturní svět, že právě před 100 lety zemřel v Paříži jeden z největších polských skladatelů, zakladatel polské národní hudby Frederik Chopin.

F. Chopin se narodil 22. února 1809 v Żelazowej Woli u Varšavy. Otec byl Francouz, matka byla rozená Polka. Malý Frederik již v útlém mládí jevil velký zájem o hudbu. Proto v 6 letech dostal učitele na klavír. Byl jím Čech, Albert Zivný. Ve dvaceti letech odejel do ciziny a do vlasti se už nikdy nevrátil. Tři týdny po jeho odjezdu vypukla doma revoluce proti carskému útlaku a tak mladý klavírní virtuos Chopin našel druhý domov v Paříži. Po jeho smrti bylo jeho tělo pochováno v Paříži a srdce odvezeno do Polska o kterém celý život snil, po němž toužil a pro které tvořil.

Abychom poznali Chopinovu skladbu, musíme znát dobu, ve které žil. Po fran-

couzské revoluce vznikají nové směry nejen v literatuře, ale i v hudbě. Po klasicismu přichází romantismus. S romantismem se probouzí národní uvědomění a začínají vznikat národní skladatelské školy. Ve Francii tuto školu zastupoval Berlioz, v Německu Beethoven a později Liszt, v Rusku Glinka, u nás Smetana a v Polsku to byl Chopin. Toto období můžeme nazvat nástupem slovan-ské hudby, která je poznamenána národním znakem.

Chopin nepěstoval velké hudební formy, jako operu nebo symfonii, ale vyjadřoval se malou hudební formou a to většinou skladbami pro klavír. A tu vidíme, jak do svých skladeb přináší lidové prvky. Byl snad prvním, kdo dovedl spojit harmonicky nejvypjatější uměleckou stylisaci s prostotou lidového výrazu. Jeho polonézy a mazurky jsou plny náladového kouzla a bohatství melodického. Ale nejen v polonézách a mazurkách, nýbrž i v ostatní jeho tvorbě, jako v baládách, které jako by plakaly nad nezdařenou revolucí, v preludii, etudách a nocturnech vidíme znaky polské národní povahy. Ve všech je znak citovosti, srdečnosti a statečnosti. Chopinovy skladby nejsou rázu subjektivního, nýbrž velká většina skladeb odráží život celého národa. Chopina můžeme nazvat objevitelem polské národní síly.

Náš genius B. Smetana si velmi vážil F. Chopina, v němž viděl svůj světlý vzor, a jeho hudbu si přímo zamiloval, poněvadž mu byla blízká svým národním směrem.

Vzpomínáme-li dnes stého výročí jeho smrti, vidíme, jak jeho umění stoupá do stále většího jasu. Zatím co mnozí jeho současníci ztrácejí oblibu, význam Chopinovy národní tvorby stále roste. Je to příznak toho, že plody genia mluví ke každé době a Chopin má i dneška co říci.

Jar. Fiala.

NOCTURNO

(K stému výročí smrti Fr. Chopina)

Vše to, co nosí vánek z daleké rodné země,
o čem si za večerů žalují lesy temné,
o čem si tiché vrby na břehu šepotají,
když dovádívě vlnky si s úny světlem hrají —
o čem vypráví klasy žlutnouchých lánů polí
do dále rozložených kol Żelazowej Woli,
o všem, čím žije, touží, v co věří polský lid —
do pěti linek, Místře, Tys doved' vykouzlít.

Feodor Savický:

Povídka

RUSKÝ ČECH

(17. pokračování)

— Zavedli nás do chléva a zamkli. V hlavách se nám to začalo motat, nohy se prolamovaly od té vodky a poněvadž bylo už k večeru, převálili jsme se na nastlanou v rohu slámu a usnuli.

— Mohli jste přece v noci utéct! — namítal Moravskému Vasil Ivanovič. Potom jako na omluvu pravil rozvážně:

— Pravda, však on věděl, proč vám dává pít. Viděl, že jste po cestě unaveni, tož vám ještě přidal, abyste byli jisti.

— Stejně jsme pomysleli na útěk. Když jsme si lehali, vybrali jsme si díru ve slámené střeše — pokračoval Moravský — ale nedošlo k tomu.

V noci nás probudily výstřely. Bylo slyšet i výkřiky lidí a dupot koní. Ve chlévě byla tma jako v pytli a nemohli jsme se nikam, odkud bychom se mohli podívat ven, dobrat. Potom všechno utichlo. Usnuli jsme na to a vzbudil nás až ráno hospodář.

— Tak pojdte chlapi — vybízel nás — už se nemusíte bát. Oddíl Antonova v noci vyhnali bílí.

— No, to je pěkné — pomysleli jsme si — to jsme se dostali z louže do bláta.

Tak to také dopadlo. Jen jsme se rozloučili s hospodářem a vyšli na ulici, potkal nás donský kozák. — Stůjte! — zařval a zarachotil závěrem pušky. I s tím jsme se smířili. Zavedl nás do místnosti štábu, jenž tábořil v domě popa na návsi.

Za stolem seděl důstojník, v pěkném stejnozkrojí v hodnosti štábního kapitána. Vedle bylo ještě několik důstojníků a kozáků. Jeden z důstojníků poručil, aby nás kozáci osácovali. Doklady, které by nás z něčeho usvědčovaly, jsme neměli, ale na štěstí mi našli v kapse zabalený v kapsníku georgijevský kříž. Nenosil jsem ho, když byla taková doba. Voják, který ho našel, obrátil se s ním k důstojníkovi a pronesl:

— Vidíte ho, banditu, co nosí. Asi zabíjí našeho kozáka a kříž si nechal pro sebe.

To jsem už nevydržel, přistoupil jsem ke stolu, kde seděl velitel, vytáhl jsem se podle všech pravidel a hlasitě ohlásil, že georgijevský kříž jsem si vydobyl na frontě svou vlastní krví.

Tehdy pan štábní kapitán se o nás už začal víc zajímat. Vstal a sám prohlédl naše doklady, mezi nimiž jsem měl i knížku na ten kříž. Začal se mně vyptávat na všechny podrobnosti, kde jsme sloužili a jak jsme se zúčastnili bojů na frontě. Řekl jsem mu všechno a dodal jsem, že nás včera zadrželi Antonovci. Kapitán, aby byl přesvědčen o pravdivosti naší výpovědi, nechal si zavolat onoho hospodáře, kde jsme byli zavřeni, a ten nám to dosvědčil.

Velitel měl radost z naší výpovědi a řekl:

— Vaše pravdomluvnost vás zachránila od šibenice. Vidím, že jste pořádní chlapi a přijímám vás proto do svého oddílu. My válčíme za naši velikou, neoddělitelnou máfušku Rus. Je proto i vaši povinností, jako bývalých vojáků velké ruské armády, se tohoto boje zúčastnit.

Stoupil jsem si do pozoru a já jsem se pokusil ještě odmlouvat:

— Ano, pane kapitáne, ale my jsme sloužili u pěchoty a váš oddíl je jezdecký, nevím, zda vám budeme užiteční.

Ale to kapitána neodradilo od svého úmyslu. Zavolal si jednoho kozáckého důstojníka a poručil mu:

— Vezmi si je do své čety a nauč je jezdit na koni. Udělej z nich prostě kozáky!

A obraceje se k nám, dodal:

— Opozváte-li se utíkat, budete zastřeleni bez jakéhokoliv soudu, rozumíte?

— Rozumíme! — odzdravili jsme a odešli. Tak jsme v tom kozáckém oddílu zůstali. Žádné jiné východisko nám, Vasile Ivanoviči, nezbyvalo. Také se nám tam dosti líbilo. Za toho půldruhého měsíce nás naučili jezdit na koních, sekat šaviemi střilet s koně za jízdy a jiné kozácké cviky.

Když nás už uznali za způsobilé v jízdě na koních, jezdili jsme po kozáckých stanicích na pobřeží Donu.

A tu jsme slyšeli od kozáků, že prý jejich generál Krasnov organizuje velkou armádu a chce se spojit s Němci a společně bojovat proti bolševikům.

Rozhodli jsme se s Iljušou utéct. Bylo to však těžké. Jezdili jsme jenom po vzdálených chutorech a tady byl útěk vyloučen, neboť železniční stanice byla daleko a k tomu všude plno kozáků. Ale měli jsme štěstí. To se už probouzelo jaro. Voda z tajícího sněhu již vyschla a každým dnem bylo tepleji. Náš oddíl stál v blízkosti Voroněže.

K večeru jsme se sebrali s Iljušou, jako bychom šli za děvčaty. Uhaněli jsme ale na malou železniční zastávku. Tam jsme se skryli a čekali, až přijede vlak. Byl to zrovna nějaký nákladní, ale pro nás to bylo tím lepší. Naskočili jsme do nějakého vozu s dřívím a už jsme uhaněli k domovu. Po cestě jsme si vyměnili vojenské obleky za civilní a pak si nás už nikdo nevšiml. Tak jsme se dostali až sem.

Moravský končil vyprávění a zakouřil si.

— Jo — s povzdechem potom pravil Vasil Ivanovič — vaše cesta byla dlouhá a těžká. Chodili jste z rukou jedněch do rukou druhých, ale hlavní je, že jste se dostali domů. Nebýt, jak říkáš, tvého kříže, mohli jste už viset.

V té chvíli někdo zafukal na okno. Vasil Ivanovič šel otevřít a přivedl Iljušu. Byl nějak vzrušený, ale přitom výraz obličeje zůstával klidný.

— Co budem teď dělat, Josefe? — pravil, když vešel. — Na naší ulici nikdo z kluků není doma. Říkají, že všichni šli do Rudé gardy.

Jeho hlas přerušly zvony, jež v té chvíli se rozezněly ve všech církvích. Končilo se sloužení a lidé se svěcenými paschami spěchali domů, poněvadž noc byla neklidná.

Vrátila se také Pelahie Petrovna a obraceje se k mužským doma spustila:

— Vy tu sedíte a ani nevíte, co se děje ve městě!

— A co je? — vyhrkli všichni tři.

— To kdychbůh věděla. Jsou slyšet jenom časté výstřely z pušek. Říkají, že prý v Nachičevani¹ jsou už bílí a v Těmnicku² že jsou Němci! — ustrašeně

¹ Nachičevani: druhá část Rostova.

² Těmnick: dělnická osada hned za městem.

vyprávěla Pelahie Petrovna, upírajíc oči k ikonám.

— No, chlapi — řekl Vasil Ivanovič — půjdu se podívat do našeho komitétu, je hned vedle. Oni jsou spojeni se štábem Rudé gardy a budou jistě vědět, o co jde. Vy zatím zůstaňte zde.

Oblekl se, popošel do rohu, kde visely ikony, sáhl za ně a dostal devítku — nahan.

Pelahie Petrovna s hrůzou pohlížela na svého manžela a sepjala ruce k modlitbě.

— Jen se neboj — uklidňoval ji Vasil Ivanovič — však ono to dobře dopadne — a postrčiv si nahan za holínku, vyšel z domu.

Ve světnici bylo ticho. Chlapi seděli mlčky a jen občas se na sebe podívali nebo na Pelahii Petrovnu, jež rozvázala uzal se svěcenou paschou a připravovala na stůl jídlo. U ikon hořela červená lampička.

Tak poseděli asi hodinu, když pod okny se ozvaly kroky.

— Chvála Pánu Bohu, že už jde — vzdychla Pelahie Petrovna a přinesla na stůl samovar s čajem.

Ve dveřích se objevil Vasil Ivanovič, usmál se, přisedl ke stolu a obraceje se k chlapcům, pravil:

— Tak mládenci, chopme se jídla a potom půjdeme do štábu!

Přisedli tedy a jedli, stále si prohlížejíce zkoumaně Vasila Ivanoviče, který mlčky jedl a o něčem přemýšlel.

Za chvíli pohlédl na kluky a řekl:

— Tak co, budem bojovat, nebo sedět doma za pecí? Nikdo vás nenutí. Jsme všichni dobrovolníci. A vojna bude krutá, neboť i u bílých jsou dobrovolníci. V tomto boji do zajetí se nebere. Zde se bije do posledního: buď se štítem, nebo na štítě. Silitování tady neexistuje. A rudogvardějec život svůj tak lehkou neodevzdá: zub za zub a oko za oko!

— Chcete nás tím lekat, Vasile Ivanoviči? — zeptal se Moravský.

— Nechci, chc' vás jenom upozornit, abyste si byli vědomi, kam jdete. Já jsem se za vás zaručil, musíte proto dělat jménu rudogvardějců jenom čest!

— Nebojte se, Vasile Ivanoviči, vaši šedou hlavu nezklameme a nebudete se muset za nás stydět před svými soudruhy ve straně! — ušišoval jej chlapi.

— Jsem rád. Věděl jsem, že mě nezradíte!

To byl celý rozhovor při jídle. Všem chutnalo, jen hospodyně ne. Přemýšlela svým ženským rozumem o tom, co slyšela od mužů: dnes jdou a Bůh ví, jestli se vrátí. Bude muset teď sama žít ve svém domě i manžel ji opouští. Bude muset žít teď ilegálně. Myšlenky ty jí dovedly k slzám. Sedíc za stolem, nepozorovaně si utírala oči.

Vasil Ivanovič zpozoroval, že pláče a snažil se jí uklidnit.

— No, copak, Peláško, nás už oplakáváš a jsme ještě živi.

To už Pelahie nesnesla a dala průchod svému žalu. Slzy se jí řinuly z očí a mlčky pohlížela na ně.

Všem se naednou udělalo nějak divně, jako by je něco stisklo u hrdla.

— No tak už neplač, modli se za nás a my se zase vrátíme živi a zdraví — konejšil ji Vasil Ivanovič.

Potom se podíval na hodinky a vyběhl chlapce, aby se zvedli.

— Jsou už čtyři ráno. Za chvíli budou zas kohouti zpívat, je čas, abychom už šli.

(Pokrač. příště)

Josef Rejsa, nar. 3. III. 1922 v Malinovce na Volyni, příslušník Rudé armády. Padl dne 25. října 1944 v boji s německými okupanty za osvobození porobených národů. Nechť je ti země lehká a láska k vlasti, již jsi nepoznal, tvé mladé srdce, vznaté nadšením pro svobodu, nám všem příkladem. Kéž ti Bůh dá lehké odpočinutí! Nikdy nezapomeneme! Kdo jste jej znali, vzpomeňte s námi. — Manželka, syn, staří rodiče, bratři a sestry.

S bolestí v srdcích vzpomínáme, že dne 30. září 1944 padl v těžkých bojích u Dukly příslušník 1. čs. arm. sboru v SSSR svob. Štěpán Rejsa, nar. 30. 12. 1926 v Malinovce na Volyni.

Budiz ti země, za níž jsi položil s mnoha kamarády život, lehká. My vždy s láskou budeme vzpomínat a nikdy nezapomeneme. Vzpomínáme také osudného dne 25. 6. 1942, kdy Němci vypálili naši kolonii a tvoji sestru odvezli do koncentračního tábora v Osvětimi. Spěte sladce, my vždy s láskou budeme vzpomínat. — Staří rodiče, bratři a sestry.

Vzpomínáme s nezměněnou bolestí, že dne 15. listopadu uplyne 5 let od doby, kdy v boji s německými okupanty položil svůj mladý život náš jediný syn Antonín Posledník, nar. 6. ledna 1925. Při letošním pátém výročí vzpomínáme tvé příkladné lásky k vlasti a posíláme ti tam daleko, na dukelský hřbitov, přání sladkého spánku. Tvoje památka bude věčně živá v našich srdcích. Kdož jste ho znali, věnujte mu s námi tichou vzpomínku

Rodiče a sestry.

Při pátém výročí slavných bojů u Dukly vzpomínáme památky našeho drahého Václava Vegricha, nar. 2. 11. 1925 v Novokrajevě na Volyni, který v té památné operaci ukončil dne 27. října 1944 svůj mladý život. Padl za svobodu své vlasti, již znal jen z doslechu, spolu s tisíci svými kamarády. Spí sladce v zemi rodné, již krví svou jste vykoupli. — Rodiče, bratr a sestry.

Vzpomínáme s bolestí v srdcích, že 8. listopadu 1944 padl v těžkých bojích za svobodu vlasti náš drahý Josef Hudřík, nar. 28. 5. 1909 v Janovce na Volyni. Už čtyři léta tvé tělo tí v černé půdě, ale duch v našich srdcích žije. Se slzami v očích na tebe vždy vzpomínáme a nikdy nezapomeneme. Bůh ti dej lehké odpočinutí. — Vzpomínají truchlící rodiče, manželka a bratr.

S nezměněnou bolestí v srdcích vzpomínáme při příležitosti 5. výročí bojů o Dukelský průsmyk osudného dne 27. listopadu 1944, kdy padl v boji za vlast náš drahý Jan Musil, nar. r. 1913 v Horodyšči na Volyni. Milý Jene, byl jsi statečný a nikdy nezapomeneme. Vzpomeňte s námi všichni, kdož jste ho znali. Manželka, děti a sourozenci.

VÁCLAV TESAŘ

kamenosochařství
Postoloprty
Pomníky, rámy, krycí desky
z různých druhů kamenů na skladě

Prodám zemědělskou usedlost o výměře 8 ha orné půdy, z toho 45 kop chmelnice. Živý i mrtvý inventář. Podzimní práce jsou udelány. Hlašte se v Tvršicích u Zatec, čp. 59.

Antonín Hoták, Brantice 94 u Krnova, hledá svého strýce Josefa Hotáka, jenž posledně bydlel v České Kryvčůšce u Dubna na Volyni. Prosíme naše čtenáře, kterým je znám pobyt hledaného, aby jej na tuto zprávu upozornili.

Josef Kaufman, Činov 17, p. Žabokliky, hledá Annu Šormovou z Libanovky na Volyni, okr. Mlynov.